

RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)
18. februar 1993 *

I sag T-1/92,

Santo Tallarico, tjenestemand ved Europa-Parlamentet, Mamer (Luxembourg), ved advokat Alain Lorang, Luxembourg, og med valgt adresse i Luxembourg hos denne, 51, rue Albert Ier,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved juridisk konsulent Jorge Campinos og Didier Petersheim, Den Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Parlamentets Generalsekretariat, Kirchberg,

sagsøgt,

hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af lægeudvalgets erklæring af 23. april 1991 og, om fornødent, af ansættelsesmyndighedens afgørelse vedrørende sagsøgerens klage herover, samt annullation af to af ansættelsesmyndigheden truffne afgørelser af 27. maj 1991,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W. Bellamy, og dommerne H. Kirschner og A. Saggio,

justitssekretær: H. Jung,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 6. oktober 1992 og den 14. januar 1993,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

Faktiske omstændigheder

- 1 Santo Tallarico er tjenestemand i Europa-Parlamentet (herefter benævnt »Parlamentet«). Som følge af, at han som ganske lille blev ramt af polio, lider han af en vedvarende, delvis invaliditet, som ikke har nogen forbindelse med den, der er tale om i den foreliggende sag.
- 2 Den 6. august 1985 blev Tallarico offer for en færdselsulykke, som resulterede i hospitalsindlæggelse indtil den 8. august 1985. Ulykken forårsagede forskellige kvæstelser og blodansamlinger, forstuvning af halshvirvelsøjlen og brud på venstre hånds mellemhåndsben.
- 3 Den 11. januar 1988 blev der afgivet erklæring af et lægeudvalg, der efter anmodning fra sagsøgeren var blevet udpeget i henhold til artikel 21 og 23 i ordningen om dækning af risikoen for ulykker og erhvervs sygdomme hos tjenestemænd ved De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »ordningen«), hvilken ordning er vedtaget i medfør af artikel 73 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«). Dette udvalg, der var sammensat af dr. Daro, dr. Bleser og dr. Lamy, fastslog, at eftervirkningerne af ulykken den 6. august 1985 var konsolideret fra den 5. januar 1987 at regne med en vedvarende, delvis invaliditetsgrad på 3% under hensyntagen til den æstetiske skade.
- 4 Den 16. maj 1988 blev Tallarico ramt af en ny ulykke som følge af et fald. Han blev undersøgt af dr. De Wilde og dr. Olinger, som konstaterede smerter i venstre ankel og knæ som følge af forstuvning og blodansamlinger.
- 5 Den 20. februar 1989 underrettede Parlamentet i et notat sit personale om bl.a. ansættelsesmyndighedens udpegning af speciallæger. Ifølge dette notat skulle speciallægerne fra den 1. februar 1989 udpeges alene af ansættelsesmyndigheden og godkendes af forsikringsselskaberne, og ikke længere det modsatte.

- 6 Den 18. august og den 13. september 1989 fik Tallarico udstedt to nye lægeattester af henholdsvis dr. Morelli og professor Hess. Begge attester fastslog en invaliditetsgrad på 15%, som kunne tilskrives eftervirkningerne af ulykken den 6. august 1985.
- 7 Som følge af en anmodning af 16. oktober 1989 fra Tallarico om genåbning af sagen vedrørende ulykken af 6. august 1985 og udarbejdelse af konsolideringsjournalen vedrørende den anden ulykke af 16. maj 1988 forelagde dr. De Meersman i henhold til ordningens artikel 19 Parlamentet en lægeerklæring dateret den 17. januar 1990, som øjensynligt først er modtaget i Parlamentet den 13. marts 1990.
- 8 I denne erklæring sammenfattes Tallarico's sygdomshistorie og omstændighederne omkring de to omtvistede ulykker samt professor Hess' og dr. Morelli's attester. Erklæringen fortsætter med et resumé af de lidelser, Tallarico klager over, af resultaterne af den kliniske undersøgelse og en analyse af forskellige røntgenbilleder, hvoraf nogle er dateret den 1. september 1989 og et den 5. februar 1990. Endelig sammenlignes den aktuelle situation med hensyn til eftervirkningerne af ulykken af 6. august 1985 med den situation, der er beskrevet i lægeudvalgets erklæring af 11. januar 1988. Konklusionen lyder:

»Hverken på grundlag af den kliniske undersøgelse eller de nye røntgenbilleder kan der konstateres en forværring af de læsioner, der er beskrevet i lægeudvalgets erklæring af 11/01/88, ifølge hvilken konsolideringen er indtruffet den 05/01/87 med en vedvarende, delvis invaliditetsgrad på tre procent (3%).

(udelades)

Hverken den kliniske undersøgelse eller røntgenundersøgelsen afslører eftervirkninger, der kan tilskrives ulykken af 16/05/88.«

- 9 Den 26. marts 1990 blev to udkast til afgørelse baseret på denne erklærings konklusioner forelagt Tallarico i henhold til ordningens artikel 19 og 21. Den 15. maj

1990 anmodede Tallarico i henhold til artikel 19, sidste led, om høring af et lægeudvalg.

10 Den 19. juni 1990 røntgenfotograferede dr. Vandresse sagsøgerens venstre håndled og sendte en udtalelse om undersøgelsen til dr. Di Paolantonio, Parlamentets rådgivende læge i Bruxelles. Den 18. december 1990 røntgenfotograferede dr. Vandresse sagsøgerens højre knæ. Dr. Vandresse sendte ligeledes en udtalelse om denne undersøgelse til dr. Di Paolantonio.

11 Erklæringen fra det andet lægeudvalg, der blev nedsat i henhold til ordningens artikel 23 og var sammensat af dr. De Meersman, udpeget af sagsøgte, professor Hess, udpeget af sagsøgeren, og professor Van der Ghinst, udpeget af de to øvrige læger i fællesskab, er dateret den 23. april 1991.

12 Lægeudvalget fastslog i sin erklæring enstemmigt,

»at der ikke er sket forværring af de i lægeudvalgets erklæring af 10/01/88 (sic) beskrevne eftervirkninger.

Klagerne vedrørende højre knæ og nakken kan ikke tilskrives disse.

Der er ingen eftervirkninger fra ulykken af 16/05/88.

Ulykken af 06/08/85: Omkostningerne efter konsolideringen den 05/01/87 kan ikke tilskrives ulykken.

Ingen omkostninger kan tilskrives eftervirkningerne vedrørende venstre hånd, da der ikke er nogen eftervirkninger«.

- 13 I erklæringen anføres det til støtte for disse konklusioner, at lægeudvalget har udspurgt og undersøgt Tallarico efter en kontradiktorisk procedure samt gennemgået forskellige lægeerklæringer og -attester, nemlig

»vedrørende ulykken af 06/08/85:

konsolideringsrapporten udarbejdet af dr. Lamy den 05/01/87. Erklæringen af 11/01/88 fra lægeudvalget, underskrevet af dr. Bleser, dr. Lamy og dr. Daro, hvori det konkluderes, at konsolideringen er indtruffet den 05/01/87, og at der ikke er behov for yderligere behandling. I erklæringen skønnes invaliditetsgraden at være 3%. Erklæringen af 17/01/90 fra dr. J. De Meersman, hvori det konkluderes, at der ikke er sket forværring af eftervirkningerne fra den pågældende ulykke siden den endelige erklæring fra lægeudvalget.

Vedrørende en ulykke af 16/05/88:

Erklæringen af 17/01/90 fra dr. J. De Meersman, som konkluderer, at der ikke er nogen eftervirkninger«.

Det fremgår ligeledes af erklæringen, at lægeudvalget har foretaget en klinisk undersøgelse af sagsøgeren og undersøgt visse røntgenbilleder.

- 14 Den 27. maj 1991 traf ansættelsesmyndigheden på grundlag af denne erklæring og i henhold til ordningens artikel 19 to afgørelser. I den ene fastslog ansættelsesmyndigheden, at der ikke var sket nogen forværring af sagsøgerens helbredstilstand, der kunne tilskrives ulykken af 6. august 1985, og at udgifterne afholdt efter konsolideringen den 5. januar 1987 ikke kunne tilskrives ulykken (afgørelse nr. 005922). I den anden fastsloges det, at sagsøgeren var kommet sig efter sin ulykke af 16. maj 1988 uden eftervirkninger (afgørelse nr. 005921).
- 15 Den 8. juli 1991 påklagede Tallarico de to afgørelser af 27. maj. Han gjorde bl.a. gældende, at lægeudvalget af 23. april 1991 havde »taget stilling på grundlag af en yderst mangelfuld aktsamling«, eftersom tre lægedokumenter, nemlig dr. Di Paolantonio's notat af 18. december 1990 til dr. Vandresse samt de to udtalelser af

19. juni 1990 og 18. december 1990 med resultaterne af dr. Vandresse's røntgenundersøgelse samt de tilsvarende røntgenbilleder (jf. præmis 10 ovenfor), ikke var blevet fremlagt for lægeudvalget. Institutionen måtte have ansvaret for denne fremlæggelse.

- 16 Tallarico gjorde endvidere gældende, at dr. De Meersman's erklæring af 17. januar 1990 »retligt måtte anses for ugyldig«, da den var udarbejdet blot 24 timer efter, at samme dr. De Meersman den 16. januar 1990 havde bestilt røntgenbilleder af Tallarico's halshvirvelsøjle, begge hans knæ og hans venstre ankel. Der kunne således ikke fæstes lid til denne erklæring, der var udarbejdet, før dens forfatter havde modtaget de akter fra lægejournalen, som han selv havde anmodet om.
- 17 Den 17. oktober 1991 sendte Tallarico til Parlamentet, som modtog dem den 18. oktober, tre yderligere bilag til sin aktsamling, herunder navnlig en lægeattest af 29. juli 1991 fra dr. Ruhland, der bekræftede, at sagsøgeren havde en invaliditetsgrad på 20% som følge af ulykken af 6. august 1985, samt en udtalelse af samme dato underskrevet af den samme dr. Ruhland om udskrivning fra klinikken.
- 18 Ved skrivelse af 18. oktober 1991 — den dag, hvor Parlamentet modtog ovennævnte dokumenter — afviste ansættelsesmyndigheden sagsøgerens klage af 8. juli 1991. I denne skrivelse gjorde Parlamentet bl.a. gældende, at det ikke tilkom lægerne i institutionens lægekonsultation at indlægge akter i lægeudvalgets aktsamling, og at der ikke var anledning til at betvivle troværdigheden af dr. De Meersman's erklæring.
- 19 Den 21. november 1991 anmodede Tallarico på ny om at få genoptaget sagen på grundlag af vedtægtens artikel 73. Denne anmodning, som Parlamentet modtog den 19. december 1991, blev afvist ved skrivelse af 4. februar 1992. I nævnte skrivelse henledtes opmærksomheden bl.a. på, at en anmodning om genoptagelse af sagen på grundlag af ordningens artikel 22 kun kan behandles, såfremt den pågældende påberåber sig en forværring af invaliditeten, som er indtruffet efter datoen for lægeudvalgets undersøgelse, hvilket ikke var tilfældet i den foreliggende sag.

- 20 Administrationen havde i mellemtiden, den 25. november 1991, sendt de akter, der blev indsat i aktsamlingen den 17. oktober 1991, tilbage til sagsøgeren med en meddelelse om, at den administrative procedure var afsluttet.

Retsforhandlingerne

- 21 Dette er baggrunden for den sag, sagsøgeren har anlagt ved stævning indleveret den 17. januar 1992, og hvorunder han nedlægger påstand dels om annullation af lægeudvalgets erklæring af 23. april 1991 og om fornødent af ansættelsesmyndighedens afgørelse om at afvise hans klage, dels om annullation af ansættelsesmyndighedens to afgørelser af 27. maj 1991.
- 22 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Den har dog besluttet at anmode sagsøgte om visse oplysninger vedrørende tidspunkterne for de forskellige etaper i den forudgående administrative procedure, hvilke oplysninger sagsøgte fremlagde ved skrivelse af 1. oktober 1992.
- 23 Parternes repræsentanter afgav deres indlæg og besvarede Rettens spørgsmål i retsmødet den 6. oktober 1992. Ved denne lejlighed fremlagde sagsøgte visse dokumenter, herunder en skrivelse af 14. februar 1991 til dr. De Meersman fra Parlamentets Socialsikringstjeneste samt dr. Vandresse's to udtalelser af 19. juni og 18. december 1990, som var vedlagt skrivelserne.
- 24 Retten besluttede ved kendelse af 4. december 1992 at genoptage den mundtlige forhandling og opfordrede parlamentet til at angive, om dr. Vandresse's undersøgelsesudtalelser af 19. juni og 18. december 1990 var at finde blandt de dokumenter, som forelå for de tre læger, der udgjorde det lægeudvalg, som afgav erklæring den 23. april 1991. Sagsøgte fremlagde den 8. december 1992 en skrivelse af 14. februar 1991 til professor Van der Ghinst fra Parlamentets Socialsikringstjeneste, hvilken skrivelse indeholdt dr. Vandresse's to udtalelser.

25 Den 14. januar 1993 blev der afholdt et nyt retsmøde, hvorunder parterne fremsatte bemærkninger til de fremlagte dokumenter og besvarede Rettens spørgsmål.

Parternes påstande

26 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Principalt fastslås det, at lægeudvalgets erklæring af 23. april 1991 og om fornødent ansættelsesmyndighedens afgørelse vedrørende klagen er ulovlig eller ugyldig; ansættelsesmyndighedens to afgørelser af 27. maj 1991 annulleres.
- Subsidiært fastslås det, at de anfægtede afgørelser er truffet på grundlag af en åbenbar faktisk eller retlig fejl; følgelig annulleres de to anfægtede afgørelser med alle heraf flydende retsvirkninger.
- Mere subsidiært påbydes gennemførelse af en sagkyndig undersøgelse med henblik på at fastslå, hvilke læsioner sagsøgeren har fået som følge af ulykkerne den 6. august 1985 og den 16. maj 1988.
- Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

- Det fastslås, at det anbringende, der bygger på den den 17. oktober 1991 fremsendte skrivelse fra dr. Ruhland, må afvises eller i hvert fald kendes uberettiget.
- Frifindelse for så vidt angår de øvrige anbringender.
- Der træffes afgørelse om sagens omkostninger efter gældende regler, idet der tages hensyn til, at søgsmålet var unødvendigt, idet ansættelsesmyndigheden klart havde begrundet klagens afvisning.

Formaliteten

- 27 Sagsøgte har ikke afgivet noget samlet indlæg vedrørende formaliteten. Men da dr. Ruhland's lægeattester af 29. juli 1991 først blev modtaget af parlamentet den 18. oktober 1991, nemlig selve den dag, ansættelsesmyndigheden traf de anfægtede afgørelser, finder sagsøgte ikke, at der kan tages hensyn til dem. Således må sagsøgerens tredje anbringende afvises, for så vidt det støtter sig på nævnte lægeerklæringer.
- 28 Retten er af den opfattelse, at dette argument ikke drejer sig om, hvorvidt sagsøgerens tredje anbringende kan antages til påkendelse, men om, hvorvidt det er berettiget. Argumentet vil derfor blive behandlet i forbindelse med Rettens vurdering af det tredje anbringendes berettigelse (jf. nedenfor).

Realiteten

- 29 Sagsøgeren har fremført fire anbringender til støtte for påstandene. De to første vedrører procedurens lovlighed i betragtning af, at den sagkyndige, der blev udpeget til at gennemføre lægeundersøgelsen og udarbejde en erklæring herom, ikke havde den nødvendige uafhængighed, og at lægeudvalget tog stilling på grundlag af en ufuldstændig aktsamling. De to øvrige anbringender vedrører udvalgets erklæring, som hævdes at være behæftet med en åbenbar fejl og manglende begrundelse.

Manglende uafhængighed hos den sagkyndige, der blev udpeget til at gennemføre lægeundersøgelsen og udarbejde en erklæring herom

Parternes argumenter

- 30 Sagsøgeren har gjort gældende, at en sagkyndig skal handle objektivt og uvildigt over for samtlige parter, herunder den, som har udpeget ham. Den omstændighed, at speciallægen siden den 1. februar 1989 har været udpeget af ansættelsesmyndigheden og godkendt af forsikringsselskaberne, og ikke længere det omvendte, indebærer, at dr. De Meersman ikke havde den fornødne uafhængighed til at udføre en sådan opgave. Den af sagsøgte påberåbte retspraksis har mistet sin relevans, efter at ansættelsesmyndigheden er begyndt at udpege speciallæger uden forudgående godkendelse fra forsikringsselskabernes side.

- 31 Sagsøgte har svaret, at speciallægen vælges og udpeges af ansættelsesmyndigheden i medfør af ordningens artikel 19. Der er således tale om en fremgangsmåde, der udtrykkeligt er ønsket af lovgiver. Endvidere har sagsøgeren ikke bevist, at lægen ikke har handlet helt uafhængigt under den oprindelige lægeundersøgelse. Sagsøgte har under henvisning til Domstolens praksis (dom af 14.7.1981, sag 186/80, Suss mod Kommissionen, Sml. s. 2041) fremhævet, at tjenestemandens interesser er beskyttet ved tilstedeværelsen i lægeudvalget af en læge, som han har tillid til, og ved, at det tredje medlem udpeges i fællesskab af de to øvrige læger. At det medlem af et lægeudvalg, der er udpeget af institutionen, ligeledes er godkendt af dettes forsikringsselskab, kan ikke krænke tjenestemandens interesser.

Rettens bemærkninger

- 32 Retten skal fastslå, således som sagsøgte med rette har bemærket, at det i ordningens artikel 19 og 23 udtrykkeligt hedder, at den speciallæge, der skal udarbejde den første lægeerklæring, og et af medlemmerne af lægeudvalget udpeges af institutionen. I den ordning, som er fastsat ved disse bestemmelser, beskyttes tjenestemandens interesser ved, at der skal gennemføres to lægeundersøgelser, nemlig først af en læge, institutionen har tillid til, og, i tilfælde af uenighed, af et lægeudvalg, hvortil hver af parterne udpeger én læge, han har tillid til, og ved, at udvalgets tredje medlem udpeges i fællesskab (jf. senest Domstolens dom af 19.1.1988, sag 2/87, Biedermann mod Revisionsretten, Sml. s. 143, præmis 10). Det skal i øvrigt bemærkes, at ifølge Domstolens og Rettens faste praksis kan den omstændighed, at den læge, der er udpeget af institutionen, ligeledes er godkendt af forsikringsselskabet, på ingen måde krænke tjenestemandens interesser (ovennævnte Biedermann-dom, præmis 12, samt Rettens dom af 21.6.1990, sag T-31/89, Sabbatucci mod Parlamentet, Sml. II, s. 265, punkt 3 i sammendraget). Retten finder på ingen måde, at Parlamentets ændrede praksis, som blev bebudet ved dets ovennævnte notat af 20. februar 1989, tilsidesætter dette princip. Retten fremhæver, at det fremgår af Domstolens praksis (ovennævnte Biedermann-dom, præmis 11), at der ikke er noget til hinder for, at institutionen inden for rammerne af ordningens artikel 23 udpeger den samme læge, som den har valgt i medfør af artikel 19 til at udarbejde den første lægeerklæring. Endvidere har sagsøgeren til støtte for påstandene ikke fremlagt nogen oplysning, på grundlag af hvilken Retten kan konkludere, at speciallægen ikke har været uvildig i den foreliggende sag.

- 33 Første anbringende må således forkastes.

Den ufuldstændige karakter af den aktsamling, der var grundlag for lægeudvalgets afgørelse

- 34 Ifølge Rettens fortolkning vedrører dette anbringende den påståede udeladelse af tre lægedokumenter, sagsøgeren har påberåbt sig, fra den aktsamling, der blev forelagt lægeudvalget. Sagsøgeren har ligeledes påberåbt sig visse fejl i dr. De Meersman's forudgående erklæring af 17. januar 1990, som vil blive behandlet sammen med sagsøgerens tredje anbringende.

Parternes argumenter

- 35 Sagsøgeren har gjort gældende, at lægeudvalget ikke har gennemgået et notat af 18. december 1990 fra dr. Di Paolantonio eller to udtalelser og røntgenbilleder af 19. juni og 18. december 1990 fra dr. Vandresse, fordi det ikke fik dem forelagt. Der er tale om en røntgenundersøgelse af 19. juni 1990 af venstre håndled og en af 18. december 1990 af de to knæ. Undersøgelserne vedrører ikke venstre ankel, som blev forstuvet ved ulykken af 16. maj 1988.
- 36 Ifølge sagsøgeren tilkom det alene Parlamentets Socialsikringstjeneste, ikke ham selv, der ikke havde modtaget nogen besked om at fremlægge de pågældende akter, at sikre sig, at den for lægeudvalget forelagte aktsamling var komplet. Det var ej heller den læge, han havde udpeget til lægeudvalget, der havde ansvaret herfor. Ifølge ovennævnte Biedermann-dom må lægeudvalget ikke træffe afgørelse på grundlag af en ufuldstændig lægejournal.
- 37 Sagsøgte har i svarskriftet erkendt, at hverken dr. De Meersman, som havde til opgave at udarbejde den første erklæring, eller lægeudvalget fik forelagt dr. Vandresse's rapport. Sagsøgte har forklaret, at de pågældende røntgenrapporter blev udarbejdet efter anmodning fra institutionens lægekonsultation, som havde fået dem forelagt. Lægekonsultationen er adskilt fra Socialsikringstjenesten og hen-

vender sig ikke spontant til denne i forbindelse med opgørelsen af rettighederne efter en ulykke, som konsultationen måske ikke kender noget til.

- 38 Sagsøgte gør dog gældende, at det er den af tjenestemanden valgte læge, der skal kontrollere, at aktsamlingen indeholder alle de akter, som er til fordel for tjenestemanden. Institutionen og tjenestemanden har nemlig både ret og pligt til at meddele de af dem udpegede læger alle de akter, de skønner er til fordel for dem. Endvidere har sagsøgeren ikke anført, hvorledes de manglende akter i den foreliggende sag kunne have ændret udtalelsen fra udvalget, som i øvrigt på ingen måde er forpligtet til at tage hensyn til andre undersøgelser end sine egne.
- 39 I retsmødet den 6. oktober 1992, hvor sagsøgte for første gang fremlagde en skrivelse af 14. februar 1991 (jf. præmis 23 ovenfor), som sammen med dr. Vandresse's to udtalelser af 19. juni og 18. december 1990 var tilsendt dr. De Meersman af Parlamentets Socialsikringstjeneste, viste det sig imidlertid, at det i nævnte skrivelse var anført, at de fremsendte akter »skulle indlægges i lægeudvalgets aktsamling«. Under dette retsmøde hævdede sagsøgeren, at han selv havde forelagt Parlamentets Socialsikringstjeneste de pågældende akter, idet han gik ud fra, at tjenesten ville indlægge dem i lægeudvalgets aktsamling.
- 40 Det viste sig senere, at en anden skrivelse af 14. februar 1991, som blev fremlagt af sagsøgte den 8. december 1992 efter genåbningen af den mundtlige forhandling (jf. præmis 24 ovenfor), og som var sendt af Parlamentets Socialsikringstjeneste til professor Van der Ghinst, det medlem af lægeudvalget, som var udpeget i fællesskab af de to andre læger, viste, at de pågældende akter også var tilsendt ham.
- 41 I det andet retsmøde den 14. januar 1993 har sagsøgte i besvarelse af et spørgsmål fra Retten anført, at det ikke havde forelagt professor Hess, det af sagsøgeren udpegede medlem af lægeudvalget, disse akter. Sagsøgeren har ligeledes hævdet, at han ikke har forelagt professor Hess' akterne. Med hensyn til selve røntgenbillederne, som der henvises til i dr. Vandresse's udtalelser, har parterne anført, at de blev

forelagt Parlamentets Socialsikringstjeneste af sagsøgeren, til hvem de blev tilbageleveret, uden at det har kunnet klarlægges, om dette skete før eller efter lægeudvalgets møde. Sagsøgeren forelagde dem ikke selv for lægeudvalget.

Retten's bemærkninger

- 42 På baggrund af parternes forklaringer under retsmøderne skal Retten fastslå, at dr. Vandresse's to udtalelser af 19. juni og 18. december 1990 blev forelagt Parlamentets Socialsikringstjeneste af sagsøgeren, som ligeledes havde sendt dem til dr. De Meersman og professor Van der Ghinst den 14. februar 1991 med henblik på indlæggelse i lægeudvalgets aktsamling. Det er således med urette, at sagsøgte i svarskriftet har erkendt ikke at have fremsendt dem (jf. præmis 37 ovenfor).
- 43 Under disse omstændigheder finder Retten, at sagsøgeren med føje kunne tro, at de nævnte akter ville blive indlagt i udvalgets aktsamling. Sagsøgte's argument om, at en institutions lægekonsultation ikke er forpligtet til at sørge for fremsendelse af dokumenter, hvilket argument udgjorde en af grundene til klagens afvisning, er fremført uden hensyntagen til sagens faktiske omstændigheder og har ingen betydning for sagens afgørelse.
- 44 Det må således konstateres, at selv om der i lægeudvalgets erklæring ikke henvises til de to udtalelser fra dr. Vandresse, er det alligevel godtgjort, at dr. De Meersman og professor Van der Ghinst blev underrettet om disse dokumenter ved ovennævnte skrivelser af 14. februar 1991.
- 45 Det følger heraf, at mindst to medlemmer af lægeudvalget har kendt til indholdet af dr. Vandresse's udtalelser. Det tredje medlem, professor Hess, er den af sagsøgeren udpegede læge, som havde undersøgt ham og taget visse røntgenbilleder (jf. præmis 6 ovenfor og præmis 54 nedenfor). Selv om det antages, at han ikke blev gjort bekendt med de pågældende dokumenter, må det formodes, at han kendte sagsøgerens helbredstilstand.

- 46 Den blotte kendsgerning, at der i lægeudvalgets erklæring af 23. april 1991 ikke udtrykkeligt henvises til dr. Vandresse's udtalelser, er ikke tilstrækkelig til at gøre erklæringen ugyldig, og det så meget mindre, som det tilkommer lægeudvalget at bestemme, hvorvidt der skal tages hensyn til de tidligere lægeerklæringer (ovennævnte Biedermann-dom, præmis 19). Hvad angår røntgenbillederne tilkom det ligeledes lægeudvalget at bestemme, hvilke røntgenbilleder der havde betydning, og om det var fornødent at undersøge andre røntgenbilleder.
- 47 Endvidere er det et princip, at en fejlagtig fremgangsmåde kun kan medføre hel eller delvis annullation af en afgørelse, hvis det godtgøres, at den kunne have fået et andet indhold, hvis fejlen ikke var begået (Domstolens dom af 23.4.1986, sag 150/84, Bernardi mod Parlamentet, Sml. s. 1375, præmis 28, som gengiver dommen af 29.10.1980, forenede sager 209/78-215/78 og 218/78, Van Landewyck mod Kommissionen, Sml. s. 3125). Og sagsøgeren har ikke anført noget, der giver anledning til at mene, at de to af dr. Vandresse foretagne røntgenundersøgelser ville have påvirket lægeudvalgets konklusioner for så vidt angår en årsagsforbindelse mellem de lidelser, sagsøgeren klager over, og de ulykker, han blev udsat for den 6. august 1985 og 16. maj 1988. Det samme gælder notatet fra dr. Di Paolantonio, som ingen af parterne har fremlagt.
- 48 Det fremgår endvidere af lægeudvalgets erklæring, at lægerne i udvalget den 23. april 1991 udførte en klinisk undersøgelse af sagsøgeren og undersøgte visse røntgenbilleder, heraf et af venstre hånd. Lægeudvalget konstaterede efter sine undersøgelser, at der ikke var sket forværring af de eftervirkninger, der er beskrevet i lægeudvalgets erklæring af 11. januar 1988, og at ulykken af 16. maj 1988 ikke havde haft nogen eftervirkninger. Det skal understreges, at disse konklusioner blev vedtaget med enstemmighed, idet den af sagsøgeren udpegede læge, professor Hess, gav sin tilslutning.
- 49 Det skal herudover bemærkes, at lægeudvalget bestående af dr. Bleser, dr. Lamy og dr. Daro, som udarbejdede ovennævnte erklæring af 11. januar 1988, ligeledes konkluderede, at der ikke var sket forværring af eftervirkningerne af ulykken af 6. august 1985 efter konsolideringen den 5. januar 1987. I betragtning af disse konklusioner, som to lægeudvalg bestående af i alt seks læger (heraf to udpeget af

sagsøgerens selv), som undersøgte sagsøgeren, har fremsat med enstemmighed i 1988 og 1991, ses sagsøgeren ikke at have fremført noget, der gør det muligt at konkludere, at lægeudvalgets erklæring er behæftet med fejl. Følgelig må sagsøgerens andet anbringende forkastes.

Den åbenbare fejl i lægeudvalgets erklæring

- 50 Sagsøgeren har til støtte for dette anbringende fremført to argumenter, nemlig ét om, at dr. De Meersman's erklæring af 17. januar 1990, som udgør grundlaget for lægeudvalgets erklæring, er utroværdig, og ét om, at lægeudvalget har begået en faktisk fejl, hvilket fremgår af dr. Ruhland's erklæringer af 29. juli 1991, som der ikke er taget hensyn til. Disse to argumenter må undersøges hver for sig.

Det første argument om den påståede manglende troværdighed af dr. De Meersman's erklæring

Parternes argumenter

- 51 Sagsøgeren har gjort gældende, at erklæringen fra lægeudvalget i vid udstrækning bygger på dr. De Meersman's erklæring af 17. januar 1990. Denne erklæring er overhovedet ikke troværdig, idet den er udarbejdet dagen efter, at samme dr. De Meersman har bestilt røntgenbilleder, dvs. før han har kunnet modtage dem. Derfor bør erklæringen af 17. januar 1990 retligt anses for ugyldig. Hvis erklæringens dato er fejlagtig, som hævdet af sagsøgte, er det udtryk for en notorisk mangel på respekt for proceduren. Udarbejdelsen af en sagkyndig erklæring kræver jo et minimum af formalisme og nøjagtighed, da erklæringens troværdighed ellers vil lide alvorlig skade. Sagsøgeren klager endvidere over, at dr. De Meersman ikke fik forelagt en fuldstændig samling akter vedrørende ulykken den 6. august 1985, og at akterne indeholder en ufuldstændig gengivelse af dr. Morelli's erklæring.
- 52 Sagsøgte har afvist kritikken af dr. De Meersman's erklæring. Sagsøgte beklager, at han ikke har ændret datoen for sin erklæring eller angivet, hvornår han har

underskrevet den, men finder, at det fremgår af henvisningen deri til resultaterne af røntgenundersøgelserne af 5. februar 1990, at i hvert fald den sidste del af erklæringen samt konklusionerne blev udarbejdet efter den 17. januar 1990, og at lægen ikke færdiggjorde erklæringen, før han var i besiddelse af resultaterne af de ekstra røntgenundersøgelser, han bestilte. Sagsøgte tilføjer, at det fremgår af den påstempede dato for dokumentets modtagelse i Socialsikringstjenesten, at dokumentet blev modtaget i Parlamentet den 13. marts 1990.

Rettens bemærkninger

- 53 Parterne har under retsmødet i besvarelse af Rettens spørgsmål fremlagt visse nærmere oplysninger vedrørende de røntgenbilleder, der er nævnt på s. 5 og 6 i dr. De Meersman's erklæring. På grundlag af disse ekstra oplysninger og de dokumenter, som er vedlagt parternes skriftlige indlæg, skal Retten fastslå følgende.
- 54 Dr. De Meersman undersøgte sagsøgeren den 16. januar 1990, og han gav ham en formular dateret samme dag, stilet uden nærmere angivelse til »Røntgenafdelingen«. Heri bestiltes en røntgenundersøgelse af halshvirvelsøjlen, begge knæ og venstre ankel samt dynamiske prøver. Som sagsøgeren har hævdet i retsmødet, videregav han denne formular til professor Hess, som allerede den 1. september 1989 havde foretaget visse røntgenundersøgelser af ham. I betragtning af eksistensen af de nævnte røntgenbilleder fandt professor Hess det tilstrækkeligt med én ny røntgenundersøgelse, nemlig af venstre ankel. Denne undersøgelse blev foretaget af professor Hess den 5. februar 1990. Sagsøgeren overgav derefter dr. De Meersman de røntgenbilleder, professor Hess havde taget den 1. september 1989, samt det nye billede af 5. februar 1990. Sagsøgeren har ikke bestridt, at de røntgenbilleder, som beskrives på s. 5 og 6 i dr. De Meersman's erklæring, er dem, der blev taget af professor Hess.
- 55 Under disse omstændigheder fastslår Retten, at dr. De Meersman's erklæring, selv om den er dateret den 17. januar 1990, nødvendigvis må være udarbejdet efter den 5. februar 1990, på hvilken dato dr. De Meersman fra sagsøgeren modtog professor

Hess' røntgenbilleder. Ifølge modtagelsesstemplet modtog Parlamentets Socialsikringstjeneste erklæringen den 13. marts 1990.

- 56 Det fremgår endvidere af henvisningen på erklæringens s. 6, at i modsætning til, hvad sagsøgeren har hævdet, havde dr. De Meersman modtaget den tidligere erklæring fra lægeudvalget, nemlig erklæringen af 11. januar 1988 om ulykken af 6. august 1985, før han færdiggjorde sin egen erklæring.
- 57 Det fremgår af det ovenfor anførte, at sagsøgerens argument om, at dr. De Meersman's erklæring blev udarbejdet den 17. januar 1990, nemlig dagen efter den kliniske undersøgelse, uden at tage hensyn til de af dr. De Meersman selv bestilte røntgenundersøgelser, må forkastes. Tillige tyder intet på, at dr. De Meersman's aktsamling var faktisk ufuldstændig på det tidspunkt, hvor han drog sine konklusioner.
- 58 For så vidt angår dr. Morelli's attest har Retten ikke konstateret nogen transkriptionsfejl i dr. De Meersman's erklæring.
- 59 Selv om forvirringen omkring dateringen af dr. De Meersman's erklæring er beklagelig, konstaterer Retten på baggrund af de oplysninger, parterne har fremlagt under forhandlingen, at sagsøgeren ikke har angivet nogen omstændighed, der godtgør, at erklæringen er behæftet med en fejl, der kan rejse tvivl om dens gyldighed.
- 60 Det fremgår af det ovenfor anførte, at sagsøgerens argument om, at lægeudvalgets erklæring bygger på en upålidelig erklæring, må forkastes.

Det andet argument om en påstået faktisk fejl, der er begået af lægeudvalget og bekræftet af dr. Ruhland's erklæringer

Parternes argumenter

- 61 Sagsøgeren har gjort gældende, at lægeudvalgets erklæring, som bekræfter en vedvarende, delvis invaliditetsgrad på 3%, er behæftet med en åbenbar faktisk fejl, jf. dr. Ruhland's lægeerklæringer af 29. juli 1991, hvori det konkluderes, at sagsøgerens ulykke af 6. august 1985 har eftervirkninger svarende til en invaliditetsgrad på mindst 20%. Disse erklæringer blev forelagt ansættelsesmyndigheden den 17. oktober 1991, dagen før den traf sin afgørelse om at afvise sagsøgerens klage. Det ville have været muligt at udsætte afgørelsen, indtil aktsamlingen var komplet. Fratages sagsøgeren muligheden for at fremlægge lægedokumenter, der modsiger den sagkyndige erklæring, svarer det til, at han fratages enhver mulighed for at fremføre den mindste kritik af den sagkyndige erklæring, hvilket er en tilsidesættelse af retten til kontradiktion.
- 62 Sagsøgte finder, at dette argument må afvises eller forkastes. Sagsøgerens skrivelse af 17. oktober 1991 til generaldirektøren for personale, budget og økonomi indeholdende dr. Ruhland's erklæringer blev først modtaget i Parlamentets postafdeling den 18. oktober 1991 og kunne således ikke forelægges ansættelsesmyndigheden, før afgørelsen af 18. oktober 1991 blev truffet. Det har således ikke været muligt at tage hensyn til dokumenterne. Under alle omstændigheder kan disse dokumenter, da der er tale om sagkyndige erklæringer afgivet efter datoen for ansættelsesmyndighedens afgørelser af 27. maj 1991, ikke rejse tvivl om disse afgørelser eller betragtes som en konstatering af en forværring, der kan danne grundlag for en erklæring om forværring i henhold til ordningens artikel 22. Sagsøgte har i retsmødet fremhævet, at disse erklæringer er blevet gennemgået som led i en procedure med henblik på anerkendelse af en sådan forværring, og sagsøgeren har senere modtaget et svar herom.
- 63 Endvidere har sagsøgte påpeget, at lægeudvalgets erklæring af 23. april 1991 bygger på en kontradiktorisk undersøgelse foretaget af tre læger, og at den er vedtaget med enstemmighed, dvs. også af den af sagsøgeren udpegede læge. Denne omstændighed bevirker, at man kan afvise muligheden af en fejl, som nødvendigvis måtte være begået i fællesskab.

Rettens bemærkninger

- 64 Sagsøgerens argument går ud på at hævde dels, at ansættelsesmyndigheden burde have taget hensyn til dr. Ruhland's erklæringer, da der den 18. oktober 1991 blev truffet afgørelse om at afvise sagsøgerens klage, dels, at denne erklæring viser, at lægeudvalget har begået en åbenbar faktisk fejl.
- 65 Det er ubestridt, at dr. Ruhland's to erklæringer er udarbejdet efter underskrivelsen af lægeudvalgets erklæring og efter underskrivelsen af ansættelsesmyndighedens to afgørelser af 27. maj 1991. For så vidt angår ansættelsesmyndighedens forpligtelser i sådanne tilfælde skal det erindres, at det i ordningens artikel 19 hedder:

»Ansættelsesmyndigheden træffer i henhold til den i artikel 21 fastsatte procedure afgørelse om ... fastsættelse af grad for vedvarende invaliditet,

— på grundlag af de konklusioner, som er afgivet af den eller de af institutionerne udpegede læger

— og, hvis tjenestemanden anmoder herom, efter høring af det i artikel 23 fastsatte lægeudvalg.«

Heraf følger, at ansættelsesmyndigheden, efter modtagelsen af erklæringerne fra dr. De Meersman og lægeudvalget, skulle træffe afgørelse alene på grundlag af disse dokumenter uden at skulle tage hensyn til senere erklæringer fremlagt af den pågældende.

- 66 Følgelig var ansættelsesmyndigheden ikke tvunget til at tage hensyn til dr. Ruhland's erklæringer, ej heller selv om de blev forelagt ansættelsesmyndigheden, før denne traf sin afgørelse af 18. oktober 1991.

- 67 Det skal endvidere erindres, at konklusionerne fra et lægeudvalg, som forskriftsmæssigt har taget stilling til de forelagte spørgsmål, må anses for endelige, således at der ikke kan fremsættes indsigelse mod disse, medmindre der indtræffer nye omstændigheder. Sagsøgerens fremlæggelse af lægeattester, der rejser tvivl om lægeudvalgets konklusioner, men som ikke giver nogen begrundelse for at antage, at væsentlige elementer i sagsøgerens lægelige journal har været udvalget ubekendt, er ikke en sådan ny omstændighed (Domstolens dom af 12.6.1980, sag 107/79, Schurerer mod Kommissionen, Sml. s. 1845, præmis 10 og 11). Og dr. Ruhland's erklæringer indeholder ingen sådan begrundelse.
- 68 Det fremgår af det ovenfor anførte, at sagsøgerens argument om, at lægeudvalgets erklæring er behæftet med en faktisk fejl, som bekræftes af de erklæringer fra dr. Ruhland, som der ikke er taget hensyn til, må forkastes.
- 69 Heraf følger, at sagsøgerens tredje anbringende må forkastes.

Den manglende begrundelse

Parternes argumenter

- 70 Sagsøgeren har anført, at lægeudvalgets erklæring ikke indeholder en rationel beskrivelse af sammenhængen mellem resultaterne af de lægelige undersøgelser som beskrevet i erklæringen og de konklusioner, disse har kunnet give anledning til, således som det kræves ifølge fast retspraksis. Han har i den forbindelse henvist til Domstolens dom af 10. december 1987 (sag 277/84, Jänsch mod Kommissionen, Sml. s. 4923, præmis 15).
- 71 Sagsøgte har henvist til, at der er tale om en retspraksis, ifølge hvilken det ikke tilkommer Retten at udtale sig om de egentlige lægelige vurderinger fra lægeudvalgets side, medmindre dettes erklæring ikke indeholder en sådan beskrivelse af sammenhængen. Parlamentet kan ikke erstatte lægernes vurdering med sin egen. Sagsøgte er af den opfattelse, at inden for de rammer, Fællesskabets retsinstanser har opstillet for sin kontrol, er der intet i lægeudvalgets erklæring, der skulle have fået ansættelsesmyndigheden til at mene, at der forelå en åbenbar skønsfejl.

Rettens bemærkninger

- 72 I henhold til Domstolens praksis som fastlagt bl.a. i Jänsch-dommen har Retten alene kompetence til at annullere et lægeudvalgs afgørelser, som er ulovlige, fordi de er irrelevante. Det må herefter være tilstrækkeligt at konstatere, at i modsætning til, hvad sagsøgeren påstår uden at underbygge påstanden med nøjagtige oplysninger, kan man ikke ud af lægeudvalgets erklæring af 23. april 1991 læse, at der ikke er nogen sammenhæng mellem resultaterne af de lægelige undersøgelser og de konklusioner, udvalget har draget.
- 73 Herefter må også dette anbringende forkastes.
- 74 Da gennemgangen af sagsøgerens anbringender intet har frembragt, som kan begrunde en annullation af de anfægtede afgørelser eller et påbud om, at der skal udarbejdes en sagkyndig erklæring, vil sagsøgte i det hele være at frifinde.

Sagens omkostninger

- 75 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, såfremt der er nedlagt påstand herom. Efter procesreglementets artikel 87, stk. 3, andet afsnit, kan Retten imidlertid pålægge endog en vindende part at erstatte den anden part de udgifter, som skønnes at være påført modparten unødvendigt eller af ond vilje. Ifølge procesreglementets artikel 88 bærer institutionerne endvidere selv deres egne omkostninger i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte.
- 76 I den foreliggende sag må det konstateres, at sagsøgeren først under retsforhandlingerne har fået visse oplysninger om, hvorvidt der er taget hensyn til visse lægeerklæringer. Endvidere er retsforhandlingerne trukket ud på grund af en fejlagtig udtalelse fra sagsøgtes side i svarskriftet (jf. præmis 42 ovenfor), som har nødvendiggjort afholdelse af et nyt retsmøde til opklaring af sagen. Under disse

omstændigheder finder Retten i betragtning af procesreglementets bestemmelser, at sagsøgte bør betale en fjerdedel af de af sagsøgeren afholdte udgifter.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Fjerde Afdeling)

- 1) Europa-Parlamentet frifindes.
- 2) Europa-Parlamentet betaler sine egne omkostninger samt en fjerdedel af sagsøgerens.
- 3) Sagsøgeren betaler resten af sine egne omkostninger.

Bellamy

Kirschner

Saggio

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. februar 1993.

H. Jung
Justitssekretær

C.W. Bellamy
Afdelingsformand